

Mestna občina Celje

Komisija Mladi za Celje

ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

Raziskovalna naloga

Avtorji:

Zara Hrastnik Fink

Matevž Krašek

Tina Leburic

Mentorica:

Maja Skakić

Celje, marec 2016

Vsem, ki so nam pomagali na poti izdelave pričujoče raziskovalne naloge - hvala!

KAZALO

1. POVZETEK.....	1
2. UVOD	2
3. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	3
4. HIPOTEZE.....	4
5. RAZISKOVALNE METODE	5
5.1 DELO Z LITERATURO	5
5.2 POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV	5
5.3 OBDELAVA PODATKOV	5
5.4 POGOVOR Z GOSPODOM MARIJANOM PUŠAVCEM (OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE, DOMOZNANSKI ODDELEK)	6
6. TEORETIČNI UVOD	7
6.1 ALMA - ČLOVEK	7
6.2 ALMA – POPOTNICA	9
6.3 ALMA – PISATELJICA.....	11
6.4 ALMA – AMBASADORKA.....	12
6.5 "SLEDI " ALME KARLIN	13
7. OSREDNJI DEL.....	18
7.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA.....	18
7.2 POGOVOR Z GOSPODOM MARIJANOM PUŠAVCEM Z DOMOZNANSKEGA ODDELKA OSREDNJE KNJIŽNICE V CELJU.....	30
8. ALMA - KDO SI?.....	32
9. ZAKLJUČEK.....	33
10. VIRI IN LITERATURA	35
10.1 MONOGRAFIJE.....	35
10.2 ČLANKI V PERIODIKI	35
10.3 ELEKTRONSKE PUBLIKACIJE	35
10.4 SLIKOVNO GRADIVO	37
11. PRILOGE	38
11.1 PRIMER ANKETNEGA VPRAŠALNIKA.....	38
11.2 POGOVOR Z G. MARIJANOM PUŠAVCEM Z DOMOZNANSKEGA ODDELKA V OSREDNJI KNJIŽNICI CELJE	40
11.3 PREDLOGI PLAKATOV "ALMA - KDO SI?"	41

KAZALO SLIK

Slika 1: Alma Ida Wilibalda Maximiliana Karlin	7
Slika 2: Zemljevid Alminih potovanj	11
Slika 3: Kip Alme Karlin na Krekovem trgu v Celju.....	14
Slika 4: Spominska plošča na mestu, kjer je stala rojstna hiša Alme Karlin	14
Slika 5: Dom na Pečovniku	15
Slika 6: Del zbirke Alme Karlin Slika 7: Del zbirke Alme Karlin.....	15
Slika 8: Bralnica Alme M. Karlin	16
Slika 9: Grob Alme Karlin na pokopališču na Svetini	17
Slika 10: Ulica Alme Karlinove, hišna številka.....	17

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Ali veš, kdo je bila Alma Karlin?	18
Graf 2: Zakaj je bila znana? Kaj je počela? Bila je:	20
Graf 3: Ali ste se v šoli učili o Almi Karlin?.....	21
Graf 4: Če poznaš naslov enega ali več del Alme Karlin, ga/jih napiši na črto.....	22
Graf 5: Ali mogoče veš, v katere države je potovala Alma Karlin?	23
Graf 6: Ali lahko v Celju vidimo "sledi" Alme Karlin?	24
Graf 7: Naštej "sledi" Alme Karlin.....	25
Graf 8: V Pokrajinskem muzeju v Celju je na ogled razstava Alma M. Karlin: POTI. Si jo že obiskal/a?	26
Graf 9: Bi Almo Karlin uvrstil/a med vidne predstavnike mesta Celje? Zakaj?	27

1. POVZETEK

Alma Ida Wilibalda Maximiliana Karlin - veste, kdo je bila? In kaj je počela? Bi rekli, da jo poznamo?

Raziskovalno nalogo smo zastavili tako, da smo si postavili zgornja vprašanja in iskali odgovore nanje. Ker je Alma M. Karlin vzbudila naše zanimanje, smo želeli odkriti, ali vzbuja tudi zanimanje drugih Celjanov.

Zanimalo nas je, ali jo poznajo in v kolikšni meri, tako mlajši kot starejši prebivalci našega mesta, od koder je bila tudi Alma M. Karlin.

Najprej smo se podali na pot branja in raziskovanja njenega življenja, potrdili svoja prepričanja, da je bila izjemna ženska, nato pa, glede na postavljene hipoteze in iz njih izpeljana vprašanja, spraševali učence in odrasle.

Rezultati nas niso presenetili, čeprav si je težko zamišljati, da oseba, kot je bila Alma M. Karlin, ni bolj usidrana v srca in glave Celjanov. Vemo namreč, da je obstajala, nekateri celo, kaj je počela, bolj malo pa nas ve kaj več o njej. Zavita je v meglice.

V pričujoči nalogi smo se jo trudili od tod izvleči.

2. UVOD

“Skozi življenje gre sam in zapuščen, kdor vedno misli samo nase; kdor pa se zna ljubeče prilagajati in vse stvari srečno zasukati, kdor vedno ve, kje je treba priskočiti na pomoč, in se razdaja drugim, temu je življenje cvetoča livada in še po smrti ostanejo za njim sledovi njegovih del.”

Alma M. Karlin

(https://www.goodreads.com/author/quotes/1714960.Alma_M_Karlin, 2. 3. 2016)

S šolo mnogokrat potujemo na dejavnosti izven mesta Celja z vlakom. Ko se odpravljamo na Železniško postajo v centru Celja ali z nje, ne moremo mimo kipa drobne ženske postave. Alma Ida Wilibalda Maximiliana Karlin. Veliko ime za tako majhno žensko. A vendar, majhno le po postavi. Ironično je, da je bila tako drobna, a je delala tako velike stvari! Še sami smo bili ob raziskovanju njenega življenja presenečeni nad njenim pogumom, žarom, voljo do življenja in ljudi.

Alma Karlin je bila na prvem mestu človek, oseba, sama, kakor piše v svoji avtobiografiji. Bila je popotnica, svetovljanka. Bila je tudi pisateljica, saj je vsa svoja spoznanja prenesla tudi na list papirja in izdala številne knjige. Bila je poliglotka, z lahkoto se je učila tujih jezikov. Bila je učiteljica, predavateljica, saj je o svojih potovanjih govorila širšim množicam v Sloveniji in izven nje. Alma Karlin je bila in ostaja ambasadorica mesta Celja. Vse premalokrat se zavedamo, kdo je ta ženska sploh bila, koliko sveta je prinesla v naše mesto in koliko mesta je odnesla v svet.

Vsekakor je znana Celjanka in zato smo se mladi in hkrati strastni popotniki odločili, da raziščemo, v kolikšni meri Celjani poznamo eno največjih predstavnic našega mesta.

3. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Smo učenci osmega razreda celjske osnovne šole in vsi trije navdušeni bralci in popotniki. Vsi trije smo pred časom brali Modri mesec Alme Karlin in se zaradi navdušenja nad knjigo in dejstvom, da je pisateljica znana Celjanka, odločili raziskati, kako znana pravzaprav Alma Karlin je.

Zanimalo nas je, ali jo poznajo mladi in starejši prebivalci, v kolikšni meri in ali obstajajo razlike med obema populacijama.

Prav tako smo se spraševali, glede na našo trditev, da je Alma Karlin ambasadorka mesta Celja, kaj jo kot takšno opredeljuje in kakšen pečat je pustila Celju.

Ob koncu smo s pomočjo metode možganske nevihte razmišljali o načinih, kako Almo Karlin približati Celjanom in jo kot ambasadorko mesta Celja izkoristiti tudi pri predstavljanju našega mesta turistom, ki zaidejo k nam.

4. HIPOTEZE

Teze, ki jih navajamo, so sledeče:

1. Za Almo Karlin so Celjani že slišali, a kaj več o njej ne vedo
2. O Almi Karlin se učenci učijo pri različnih predmetih v šoli.
3. Almo Karlin kot znano Celjanko pozna več odraslih kot mladih. Prav tako med osnovnošolci Almo Karlin bolje poznajo učenci predmetne stopnje kot učenci razredne stopnje.
4. Učenci in odrasli ne poznajo niti enega naslova del Alme Karlin.
5. Učenci in odrasli ne vedo, v katere države je potovala Alma Karlin. Menimo, da bodo le redki znali naštetih več kot tri države.
6. Učenci, pa tudi odrasli, vedo za Almin kip v Celju, manj pa jih ve, kje je stala Almina rojstna hiša, kje je stanovala v zadnjih letih in kje je pokopana.
7. Večina anketiranih učencev in odraslih je že obiskala razstavo Alma M. Karlin Poti (Pokrajinski muzej Celje).
8. Večina učencev in odraslih meni, da je Alma Karlin vidna predstavnica mesta Celja.
9. Le malo Celjanov zna pojasniti, zakaj je Alma Karlin vidna predstavnica Celja.
10. Alma Karlin je ambasadorica mesta Celja in je Celju nedvomno pustila samosvoj pečat.

5. RAZISKOVALNE METODE

5.1 DELO Z LITERATURO

Strokovno literaturo zajeto v knjigah smo si najprej ogledali na medmrežju (COBISS – OPAC). S pridobljenimi podatki o knjižnem gradivu smo obiskali Osrednjo knjižnico Celje, in sicer Oddelek za študij, kjer smo si ogledali in izposodili želeno knjižnično gradivo.

Podatke smo iskali tudi na spletnih straneh medmrežja, kjer smo si prav tako ogledali raziskovalne in diplomske naloge, ki so zajemale teme o Almi Karlin.

Ogledali smo si tudi razstavo Alma M. Karlin Poti, ki je stalna razstava v Pokrajinskem muzeju v Celju in film režiserke Marte Frelih o Almi Karlin: *Alma M. Karlin Samotno potovanje*.

5.2 POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV

Odločili smo se, da bomo anketirali učence celjske osnovne šole, in sicer učence 5. razreda, ki zaključujejo izobraževanje na razredni stopnji OŠ, in učence 9. razreda, ki zaključujejo osnovnošolsko izobraževanje. Prav tako smo se odločili anketirati naključne mimoidoče Celjane na ulicah mesta Celja.

Na osnovi prej postavljenih hipotez, smo sestavili anketni vprašalnik, ki obsega 10 vprašanj zaprtega in odprtega tipa. Z njim smo se obrnili na prej omenjene osebe treh starostnih stopenj (10 let, 15 let in odrasli).

5.3 OBDELAVA PODATKOV

Pregledali smo izpolnjene anketne vprašalnike in jih ovrednotili. Podatke smo uredili in jih tabelarno in grafično predstavili v računalniškem programu Microsoft Word.

5.4 POGOVOR Z GOSPODOM MARIJANOM PUŠAVCEM (OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE, DOMOZNANSKI ODDELEK)

Za raziskavo naše zadnje hipoteze, da je Alma Karlin ambasadorka mesta Celja, smo za pogovor zaprosili g. Marijana Pušavca, velikega poznavalca Alme Karlin, ki nam je s svojimi odgovori pomagal, da smo izvedeli več o tej temi.

6. TEORETIČNI UVOD

6.1 ALMA - ČLOVEK

Slika 1: Alma Ida Wilibalda Maximiliana Karlin

(http://www.kam.si/images/stories/veliki_slovenci/alma_karlin.gif, 2. 3. 2016)

Alma Ida Wilibalda Maximiliana Karlin se je rodila 12. oktobra 1889 v Celju, upokojenemu majorju avstro-ogrske vojske Jakobu Karlinu in Wilibaldi, učiteljici na dekliški šoli v Celju. Oba starša sta bila slovenskega rodu, a so doma govorili le nemško, kar je bilo v tistem času pri državnih uslužbencih povsem običajno.

Starša sta bila že pred njenim rojstvom starejša, mama se je bližala 50. letu. Otroka nista načrtovala in ko je Wilibalda zanosila, je sprva mislila, da je v menopavzi, nato pa, da ima v trebuhu kak tvor. Zdravnik je njene sume ovrgel in ji povedal, da bo čez štiri mesece rodila. Alma se je rodila kot nezaželen otrok in povrh še s kupom hib. Zdravniki so menili, da ne bo doživela svojega prvega rojstnega dne, vendar jim je dokazala obratno. Oče jo je vzgajal v trdem vojaškem redu, a sta imela lep odnos, spoštovala sta se in vedno ji je rekel in kazal, da mu je všeč, takšna kot je. Mama pa

se je Alme sramovala. Wilibalda je želela, da bi Almi operativno odstranili "napake", vendar oče tega ni dopustil. Pri njenih osmih letih je oče umrl, mama pa ji je vsilila misel, da je grda in jo silila telovaditi in nositi steznike. Alma je k temu privolila pod pogojem, da ji mama plača ure učenja tujih jezikov. Pri trinajstih letih je Wilibalda ugotovila, da ima njena hči eno ramo nižjo kot drugo, zato jo je peljala k mnogo zdravnikom. Vsi so menili, da to ni težava, razen enega, ki je priporočal takojšnje zdravljenje. Med zdravljenje je celo visela nad tlemi vpeta le z glavo. Kasneje je dogodek opisala z besedami: *"V zrak je dvignil otroka, na tla je spustil človeka, ki se je naučil sovražiti."* (Kotnik, 2015, str. 17) To je morala biti zanjo izredno boleča izkušnja, saj je mama pustila, da z njo ravnajo tako, kot sama ne bi privoščila niti najhujšemu sovražniku. Po tem sta z mamo sklenili dogovor; Alma je bila pripravljena iti na ortopedsko zdravljenje v Ljubljani, mama pa ji je v zameno omogočila učenje tujih jezikov. V Ljubljani je bila z njo ves čas njihova hišna pomočnica Mimi. Med prostimi dnevi sta šli na izlete. Po očetovi smrti je bila Mimi njena najljubša oseba. Ko je dopolnila petnajst let, je Alma iskala načine, kako bi se odšla od mame.

Alma je govorila in pisala v nemškem jeziku, slovenščine pa ni uporabljala pogosto. Že v rosnih letih je pokazala izjemno nadarjenost za risanje, glasbo in učenje tujih jezikov. Po opravljenih izpitih v Gradcu se je leta 1913 odpravila v London študirat angleščino, francoščino, latinščino, italijanščino, norveščino, danščino, finščino, ruščino in španščino, pozneje pa se je seznanila tudi s sanskrtom (jezik stare Indije), perzijsčino, kitajščino in japonščino. Potovati je začela leta 1919 in je strnjeno potovala vse do leta 1927. Vrnitev v Celje je bila zanjo razočaranje, saj je pričakovala veličastne sprejem na Železniški postaji v Celju, a pričakal je ni nihče. Po vrnitvi je v časopisu Cillier Zeitung objavila, da bo na domu razstavila predmete, ki jih je prinesla s potovanj in vabilo na ogled razstave.. Prav tako je o svojih potovanjih predavala, tako doma kot v tujini. Na enem teh predavanj je navdušila Theo Gammelina. Prosila jo je za srečanje in kmalu se je med ženskama razvilo pristno prijateljstvo. Thea se je tudi preselila k Almi v Celje in je bila njena osebna tajnica.

Med 2. svetovno vojno je bila zaprta, preganjana in označena kot sovražnica Hitlerjeve ureditve. Želela je pobegniti v tujino, a ji beg ni uspel. Poleti 1944 se je priključila partizanom in živela v izredno težkih razmerah, vendar pa je nadaljevala s pisanjem. Konec vojne je dočakala v Dalmaciji, nato pa se je vrnila v rodno Celje. Tu

je, v hiši na Pečovniku pri Celju, živela do 14. januarja 1950, ko je umrla zaradi raka na dojki in tuberkuloze. Umrla je obubožana, zapuščena, bolna in zasmehovana. Na njeno željo so jo pokopali na Svetini.

6.2 ALMA – POPOTNICA

"Zakaj odhajaš na pot", je Almo leta 1919 vprašala mama. *"Saj nočem iti,"* ji je odgovorila Alma, *"toda moram. Nekaj v meni me sili in ne bom mogla najti miru prej, dokler se ne uklonim tej sili."* (<http://www.delo.si/kultura/knjiga/bozanska-modrost-alme-m-karlin.html>, 20. 2. 2016)

Več je razlogov za Almino neumorno željo po potovanju. Želela si je maminega spoštovanja. Hrepenela je po učenju, spoznavanju, odkrivanju sveta in o njem. Želela je biti popotnica in hkrati, da bi jo drugi dojemali kot takšno.

Alma Karlin je potovala po vsem svetu. Potovala je po vseh celinah, z izjemo Antarktike. Prepotovala je Severno in Južno Ameriko, Daljni Vzhod, Tihomorske otoke, Avstralijo, Azijo, Indijo, Afriko in Evropo. Na svojih potovanjih se je močno zanimala za kulturo in zgodovino obiskanega kraja, zato je vedela veliko o obiskanih krajih..

Dandanes je tehnologija tako napredovala, da je potovanje lahko rezervirati, potrebno je le nekaj osnovne spretnosti za "surfanje" po internetu ter klikanje z miško. Tudi načini potovanja so se bistveno spremenili: so hitrejši, udobnejši in načeloma bolj varni. V času, ko je živela in potovala Alma Karlin, pa temu ni bilo tako. Razmere so bile precej drugačne od današnjih. Potovanja so bila dolgotrajna in bolj naporna ter nevarna. Edino prevozno sredstvo za potovanja do oddaljenih celin je bila čezoceanska ladja, ki je bila počasna, prav tako pa tudi Alma ni imela sredstev za potovanja v prvem razredu. Tako je potovala v najnižjih razredih in velikokrat neprijetnih razmerah. A to je ni odvrnilo od želje, ki je gorela v njej: oboževala je Krištofa Kolumba in, če že ni mogla odkriti nove celine, jih je želela vsaj prepotovati.

"Mislila sem postati Kolumb, pa sem kmalu ugotovila, da je bilo vse že odkrito."
(<http://www.stripburger.org/language/sl/marijan-pusavec-in-jakob-klemecic-alma-m-karlin-svetovljanka-iz-province/>, 26. 2. 2016)

In jih je. Bila je pionirka. Sama je potovala neprekinjeno osem let. Brez sredstev. Brez spremstva. Kustosinja Pokrajinskega muzeja Celje Barbara Trnovec ocenjuje, da Alma M. Karlin zaradi narave svojega potovanja sodi med deset največjih svetovnih popotnikov vseh časov; potovala je kontinuirano osem let (1919-1927), potovala je sama in se po poti preživljala z lastnim delom.

Na potovanjih ni bila vedno varna, saj je bilo za tiste čase nenavadno, da hodi ženska sama po svetu. Mnogokrat so jo moški poskusili posiliti. Na Novi Gvineji se je srečala z ljudožerci. Velikokrat je med potovanji živela v slabih razmerah in pogosto bila lačna in bolna. Potovala je od leta 1919 vse do decembra 1927. Na koncu jo je potovanje peljalo iz Indije preko Afrike nazaj v Slovenijo na željo umirajoče matere. Vprašanje je, ali bi se vrnila, če mama ne bi izrazila te želje. Za tem je potovala le še zavoljo predavanj, ki jih je imela za poslušalce v Sloveniji in po Evropi.

V testem času je bilo po svetu zaposlitev za belo, nemško govorečo žensko težko najti, vseeno pa ji je uspelo dobiti delo skoraj vsepovsod, kamor je prišla in je to potrebovala. Na svoji poti si je denar največkrat služila s poučevanjem tujih jezikov. V Peruju se je v upravi prekopa zaposlila kot prva ženska sodna prevajalka, na Havajih je bila prevajalka za muzej v Honoluluju, v Tokiu pa se je zaposlila na nemški ambasadi.

Bila je navdušena nad vzhodno kulturo, na kar kaže tudi to, da se je hotela poročiti z Japoncem in da sta ji bile na potovanjih najbolj všeč Japonska in Indija.

Slika 2: Zemljevid Alminih potovanj

(<https://www.pokmuz-ce.si/stalne/alma-m-karlin-poti>, 26. 2. 2016)

6.3 ALMA – PISATELJICA

Alma je večinoma pisala v nemškem jeziku, saj je bil to njen materni jezik in ga je govorila najbolje, a je v poznih tridesetih letih 20. stoletja iz protesta proti nacizmu prenehala objavljati v nemščini. Nekaj del pa je napisala tudi v angleščini.

Njen opus obsega štiriindvajset knjig, več kot štirideset novel, črtic, člankov, proznih del, pesmi ter notnih zapisov ohranjenih v rokopisu. Od leta 1928 do leta 1938 (v prvih desetih letih po vrnitvi s potovanja) je izdala nekaj svojih najpomembnejših del (romane, potopise in etnološka dela). Do leta 1934 je pisala eksotične romane, potem pa se je odločila, da bo pisanje namenila področju okultizma, ki jo je že od nekdaj zanimalo. Pri tem pa je bilo ključno njeno spoznavanje s teozofijo v študentskih letih. Na njena dela so vplivale knjige mnogih teozofov, kot je na primer Rudolf Steiner. V zelo pomembnem spisu je prikazala visoko kulturo prebivalcev Atlantide. Zanimala se je tudi za prazgodovino Kitajske, Mehike in Peruja. Trdila je, da je opise sestavljala na podlagi vizij. V njenih člankih so se pogosto pojavljale etnološke teme, npr. siamska umetnost, animizem (verovanje v duhove in

nadnaravna bitja) v jugovzhodni Aziji in podobno. Veliko njenih zgodb je nastalo tudi v času narodnoosvobodilnega boja, ko se je pridružila partizanom.

Napisala je veliko romanov kot so *Malik*, *Roman o potopu celine*, *Mistika Južnega morja* (I. del Polinezija, II. del Melanezija-Mikronezija), *Nabobova stranska žena*, najbolj znan pa je *Moj mali Kitajec*, v katerem je glavni junak njen učenec XuJonglun, za katerega je znano, da je Almo s svojo snubitvijo prepričal, naj ne naredi samomora. Izdala je tudi tri novele *Mala Siamka*, *Najmlajši vnuk častitljivega I Čaa: novela iz Kitajske*, *O Joni San: Japonske novele*, oblikovala zgodbe *Zmaji in duhovi*, *Kupa pozabljenja* (dve zgodbi), *Mala pomlad* (tri zgodbe), *Štiri dekleta v vetru usode: Zgodba z Južnega morja*, *Mesečeve solze* in *Svetlikanje v mraku*. Seveda pa je opisovala tudi svoja potovanja v potopisu *Doživeti svet* in najbolj znan potopis, ki ji je prinesel zeleno spoštovanje, *Samotno potovanje*, v katerem je opisovala potovanje okoli sveta, ki je namesto mišljenih treh let zavleklo na celih osem let. V vseh krajih, ki jih je obiskala, je rada spoznavala pokrajino in domorodce, vsa opažanja pa je skrbno zapisala in narisala. Objavila je tudi dramo v treh delih *Malomeščani* (*Kringhäuslerjevi*) in veliko drugih del, kot so *Kot ujetnica pri lovcih na glavo na Novi Gvineji*, *Modri mesec*, *Smrtonosni trn*, *Angel na zemlji*, *Urok Južnega morja: tragedija neke žene*, *Into-Yo-Intec*, *Popotne skice*, *Pod košatim očesom* in *Moji zgubljeni topoli* (prvotni naslovi: *Der Transport*, *Der Kampf mit dem Ortsgruppenführer Ewald Wrentschur in Bei den Partisanen*), ki so tri besedila narejena iz zapiskov v medvojnem času.

6.4 ALMA – AMBASADORKA

Ali je bila Alma Karlin ambasadorka mesta Celja? In če je odgovor pritrdilen, zakaj je to bila? Kaj je naredila? Zakaj je tako prepoznavna? To so pogosta vprašanja in hkrati vprašanja, ki zanimajo nas.

Kdo sploh je "ambasador" nekega mesta, pokrajine, države? Po navadi pomislimo na zunanje politike, na mesto Ljubljana, kjer ob sprehodu naletimo na različne ambasade in njihove predstavnike. Tako, predstavnike. Ambasador je predstavnik. In

Alma Karlin je vsekakor bila predstavnica, zastopnica, promotorka, če hočete, našega mesta ob Savinji. Razlogov za takšno trditev je mnogo.

Ko se je leta 1918 vrnila v Celje po svojem londonskem obdobju, je ustanovila jezikovno šolo. Preživljala se je s poučevanjem in predavanji tujih jezikov in bila pri tem zelo uspešna.

Prepotovala je ves svet, takorekoč brez sredstev. Denar si je služila na potovanjih, sproti in sama, predvsem s poučevanjem tujih jezikov (govorila je osem do devet tujih jezikov).

Priredila je razstavo v svoji hiši, na kateri je razstavila vse predmete, ki jih je prinesla iz potovanj. Na potovanjih je izdelala herbarij in someščanom pokazala neznane rastline. O svojih potovanjih je priredila predavanja za someščane, ki so bila zelo obiskana, za njih pa je prejemale zahvale, zapisane v časopisih. Predavanja o svojih popotovanjih je imela tudi izven Slovenije. Pomembno pa je tudi to, da je o potovanjih pisala potopise. Pripomogla je k temu, da je Celjanom omogočala prepoznavnost dežel, ljudi, običajev, navad in življenja v deželah, ki jih je prepotovala.

V Pokrajinskem muzeju Celje je urejena etnografska zbirka Alme Karlin, v kateri je okoli 800 njenih predmetov in 400 razglednic, vendar pa je njena zapuščina razpršena po različnih krajih in je vsaj še enkrat tolikšna.

Borila se je tudi za enakost žensk v družbi, da bi bile priznane v družbi, imele volilno pravico. Bila je feministka. Živelala je kot raziskovalka, svetovna popotnica v času, ko to ni bila domena žensk, in je močno prispevala k prepoznavnosti ženske v družbi. To je bil čas, ko družba ženske ni priznavala kot intelektualno bitje; Alma je to s svojim načinom življenja izpodbijala, se temu upirala.

6.5 "SLEDI " ALME KARLIN

V mestu Celju najdemo kar nekaj "sledí" Alme Karlin, to je stavb, spomenikov, ki imajo neko povezavo z njo, nanjo spominjajo.

ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

Prva taka "sled" je kip Alme Karlin na Krekovem trgu. Kip je narejen iz bronu in je v njeni dejanski velikosti. V roki nosi kovček in prikazuje Almino vrnitev v Celje, kot bi ravnokar prišla z Železniške postaje v Celju.

Slika 3: Kip Alme Karlin na Krekovem trgu v Celju

Druga "sled" je mesto, kjer je stala Almina rojstna hiša. To je na Ljubljanski cesti ob mestnem obzidju. Hiša je bila porušena med 2. svetovno vojno, konec leta 1945. Danes na tem mestu vidimo spominsko ploščo, na kateri piše: *"V hiši, ki je stala na tem mestu, ob mestnem obzidju, se je rodila Alma Karlin, svetovna popotnica in pisateljica, 1889 - 1950."*

Slika 4: Spominska plošča na mestu, kjer je stala rojstna hiša Alme Karlin

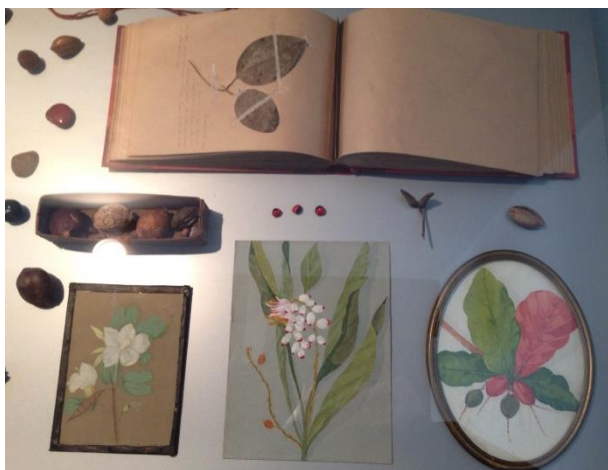
ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

Tretje mesto, ki ima povezavo z Almo Karlin, je njen dom na Pečovniku. Gre za skromno hiško, v kateri je preživela zadnja leta svojega življenja, do svoje smrti. Hiška je dolga leta razpadala in jo je zaraščal plevel, v letih 2009 in 2010 pa so jo obnovili. Najdemo jo, če se peš odpravimo na bližnjo vzpetino Celjsko kočo, ob poti, takoj za stopnicami, na levi strani. Od parkirišča pa do doma na Pečovniku pešca vodijo table z napisom: Alma v Pečovniku.

Slika 5: Dom na Pečovniku

V samem mestnem središču je tudi razstava Alma M. Karlin: Poti, kjer je razstavljena obsežna etnografska zbirka stvari (knjižic, razglednic, spominkov, oblačil, kamnin, žuželk, šatuljic ...), ki jih je Alma Karlin pošiljala in končno tudi prinesla s svojih potovanj. Razstava je na ogled v Pokrajinskem muzeju v Celju.

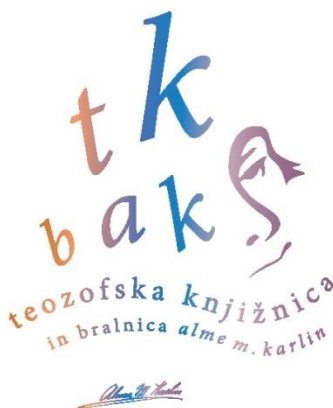
Slika 6: Del zbirke Alme Karlin

Slika 7: Del zbirke Alme Karlin

ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

Na Muzejskem trgu v Celju smo odkrili tudi Teozofsko knjižnico in bralnico Alme Karlin. Gre za teozofsko knjižnico, poimenovano po Almi Maksimilijani Karlin. Svetovno prepoznavna popotnica in pisateljica je bila tudi članica teozofskega društva v Londonu, v Sloveniji pa so z njo sodelovali vsi tedanji teozofi.

Slika 8: Bralnica Alme M. Karlin

(<http://www.jivatma.si/o-nas/knjiznica-alme-m-karlin/>, 3. 3. 2016)

V okolici Celja je hribovska vas Svetina. Do nje se pride s Celjske kočice ali pa iz železarske vasi Štore. Na hribu sameva zaprt Almin dom. V vasi stoji stara gotška cerkev Marije Snežne. Ob cerkvi stoji stara lipa, malo naprej od cerkve pa je pokopališče. Tu je Alma Karlin pokopana. Na pokopališču počiva s svojo prijateljico in sopotnico zadnjih šestnajstih let Theo Gammelin.

ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

Slika 9: Grob Alme Karlin na pokopališču na Svetini

Po Almi Karlin imamo v Celju tudi poimenovano ulico, in sicer na Ostrožnem pri Celju. Ulice navadno poimenujejo po velikih ljudeh, torej je Alma Karlin to zagotovo bila.

Slika 10: Ulica Alme Karlinove, hišna številka

7. OSREDNJI DEL

7.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

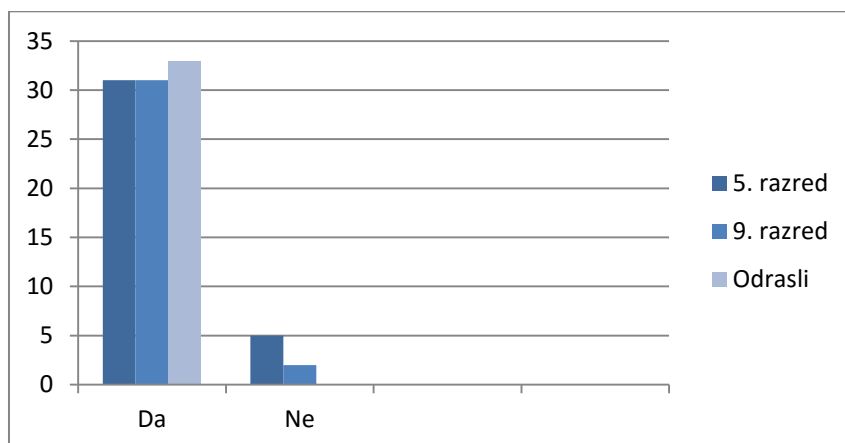
Anketni vprašalnik je reševalo 69 učencev celjske osnovne šole. V skupini 5. razredov je anketni vprašalnik izpolnilo 36 učencev, v skupini 9. razredov pa 33 učencev.

Na anketni vprašalnik je prav tako odgovarjalo 33 naključno anketiranih mimoidočih odraslih oseb v središču Celja.

1. Ali veš, kdo je bila Alma Karlin?

	5. razred	9. razred	Odrasli
Da	31	31	33
Ne	5	2	0

Pri prvem vprašanju nas je zanimalo, ali mladi in starejši Celjani poznajo Almo Karlin. Kot je razvidno iz tabele, so mnenja približno enaka, tako pri mlajši kot pri starejši populaciji. Kar 86 % odstotkov učencev razredne stopnje pozna Almo Karlin oz. je zanjo že slišalo. V primerjavi z njimi so se učenci predmetne stopnje odrezali še bolje, kar 94 % pozna Almo Karlin. Od anketiranih odraslih so prav vsi že slišali zanjo. Glede na dobljene rezultate lahko našo prvo hipotezo potrdimo.

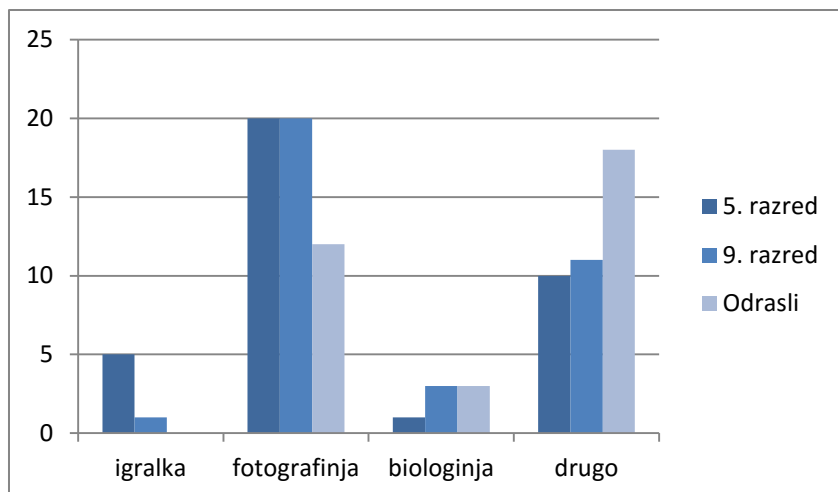
Graf 1: Ali veš, kdo je bila Alma Karlin?

2. Zakaj je bila znana? Kaj je počela? Bila je:

	5. razred	9. razred	Odrasli
igralka	5	1	0
fotografinja	20	20	12
biologinja	1	3	3
drugo	10	11	18

Pri drugem vprašanju nas je zanimalo, zakaj je bila Alma Karlin znana, kaj je počela. Anketirancem smo ponudili tri odgovore in možnost, da napišejo svoj odgovor. Iz tabele lahko vidimo, da so mnenja dokaj deljena. 14 % petošolcev meni, da je bila Alma Karlin igralka, 56 % jih meni, da je bila fotografinja, 3 % se je odločilo za odgovor biologinja in le 26 % je izbralo zadnjo možnost. Napisali so, da je bila popotnica in pisateljica, kar je seveda tudi ustrezen odgovor. Na predmetni stopnji je 1 učenec oz. 3 % izbral odgovor igralka, kar 61 % vprašanih meni, da se je poklicno ukvarjala s fotografiranjem, 9 % se jih je odločilo za odgovor biologinja in 33 % je izbralo možnost, kjer so napisali svoj odgovor. Ponovno sta bila napisana odgovora svetovna popotnica in pisateljica. Nekaj učencev je obkrožilo več odgovorov hkrati. Od anketiranih odraslih ni nihče izbral prvega odgovora, vendar pa se jih je kar 36 % odločilo, da je bila fotografinja. 9 % anketirancev meni, da je bila Alma Karlin biologinja. Za zadnjo možnost se je odločilo 55 % in tudi napisani odgovori so bili v skladu s pričakovanji.

Alma Karlin kot znano Celjanko pozna več odraslih kot mladih. Prav tako med osnovnošolci Alma Karlin bolje poznajo učenci predmetne stopnje kot učenci razredne stopnje. Tako smo predvidevali pred začetkom raziskovanja. Naša predvidevanja so se potrdila, saj lahko iz tabele vidimo, da za odtenek več učencev predmetne kot razredne stopnje ve, po čem je bila Alma Karlin znana. Sicer smo pričakovali večje razhajanje med stopnjama. Odstotek je bistveno višji pri odraslih anketirancih.

Graf 2: Zakaj je bila znana? Kaj je počela? Bila je:

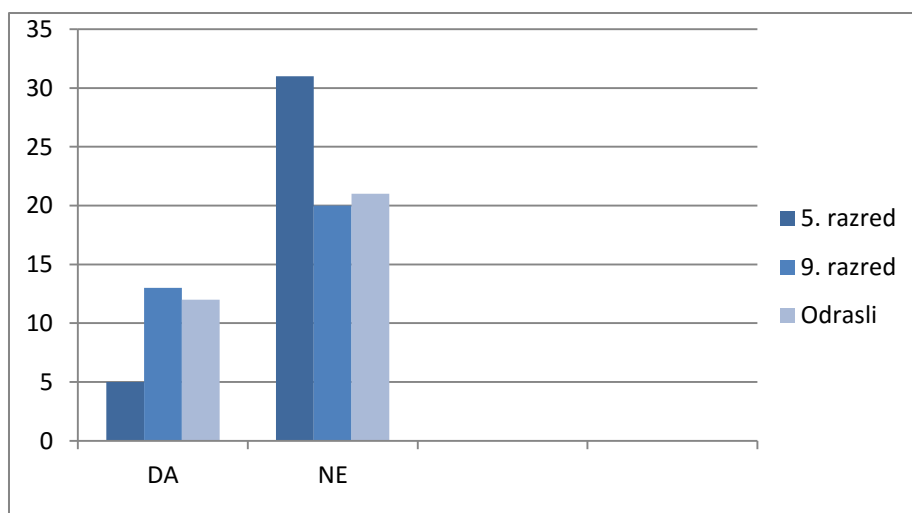
3. Ali ste se v šoli učili o Almi Karlin?

	5. razred	9. razred	Odrasli
Da	5	13	12
Ne	31	20	21

Pri tretjem vprašanju nas je zanimalo, ali so se anketiranci v šoli učili o Almi Karlin. Do hipoteze, da se o Almi Karlin učimo pri različnih predmetih v šoli, smo prišli tudi na osnovi lastnih izkušenj, saj smo se sami srečali z Almo Karlin tudi pri pouku.

Vendar pa ugotavljamo, da 14 % anketiranih petošolcev pravi, da so se v šoli učili o njej, medtem ko 86 % trdi, da se o njej niso učili. Sprašujemo se, kako lahko znotraj oddelkov prihaja do takšnega razhajanja. Podobni rezultati so bili pri učencih na predmetni stopnji. 39 % se jih je odločilo za pritrdilen odgovor, torej, da so se o Almi Karlin učili. 61 % se z njimi ne strinja. Ker vemo, da so ti učenci obiskali razstavo o Almi Karlin v Pokrajinskem muzeju, sklepamo, da nekateri to jemljejo kot učenje o njej, drugi pa ne. Ravno tako je pri odraslih anketirancih, 36 % jih pravi, da so se v šoli učili o Almi Karlin. 64 % pa jih pravi, da ne. Pri odraslih anketirancih jih je sicer veliko, ki se jih je odločilo za odgovor ne, komentiralo, da se ne spomnijo več.

Naša hipoteza, da se v šoli učimo o Almi Karlin, se glede na rezultate ovrže.

Graf 3: Ali ste se v šoli učili o Almi Karlin?

4. Če poznaš naslov enega ali več del Alme Karlin, ga/jih napiši na črto.

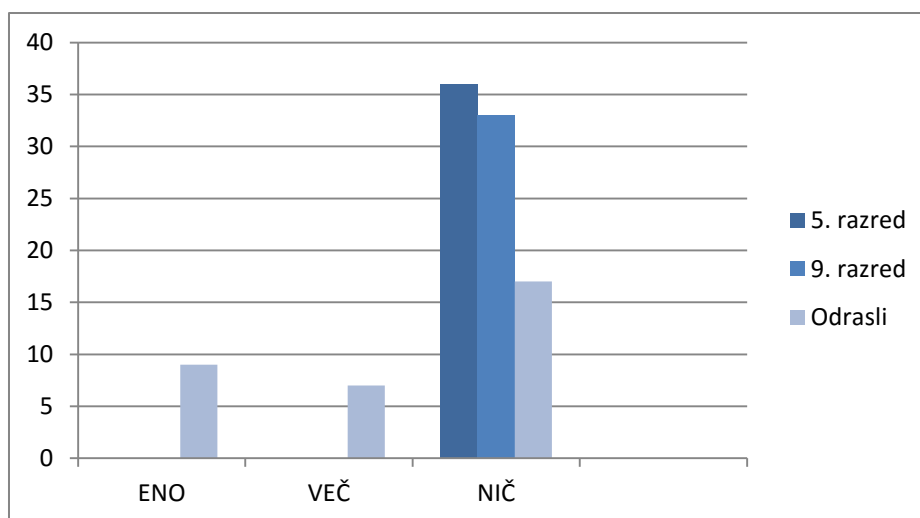
	5. razred	9. razred	Odrasli
Eno	0	0	9
Več	0	0	7
Nič	36	33	17

Pri četrtem vprašanju smo spraševali, ali anketiranci poznajo naslov kakšnega Alminega dela. Po pričakovanjih nihče od učencev razredne in predmetne stopnje ni odgovoril, torej ne poznajo niti enega dela Alme Karlin. Za razliko od njih pa 27 % odraslih pozna eno njeno delo, 21 % anketirancev pozna več njenih del. 52 % odraslih anketirancev ni znalo odgovoriti na to vprašanje.

Sicer sta največkrat omenjeni deli Samotno potovanje in Isolanthis.

Naša hipoteza, da učenci in odrasli ne poznajo niti enega dela Alme Karlin, se delno ovrže. Pri odraslih anketirancih namreč vidimo, da temu ni tako, saj jih je skoraj polovica napisala naslov ali več.

ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

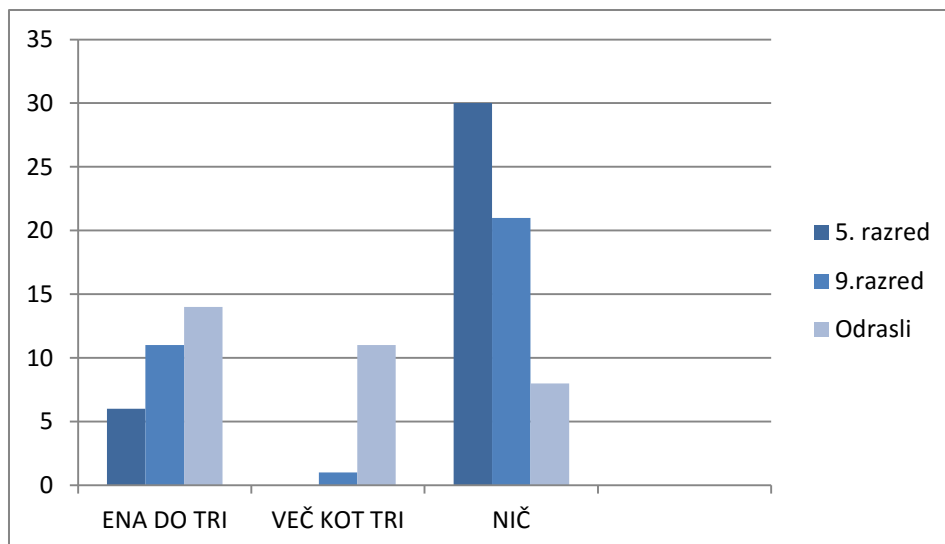
Graf 4: Če poznaš naslov enega ali več del Alme Karlin, ga/jih napiši na črto.

5. Ali mogoče veš, v katere države je potovala Alma Karlin? Napiši jih na črto.

	5. razred	9. razred	Odrasli
Ena do tri	6	11	14
Več kot tri	0	1	11
Nič	30	21	8

Naša hipoteza je bila, da učenci in odrasli ne vedo, v katere države je potovala Alma Karlin. Menili smo, da bodo le redki znali naštetih več kot tri države, v katere je potovala. Svojo hipotezo lahko na tem mestu potrdimo pri mlajših anketirancih, saj je iz tabele razvidno, da le 17 % anketiranih petošolcev pozna do tri države, v katere je Alma potovala, prav nihče jih ni naštel več. 83 % petošolcev ne pozna niti ene države. Večjega odstopanja ni zaslediti pri anketiranih devetošolcih: 33 % jih je znalo naštetih do tri države, le en učenec/ka, oziroma 3 %, pozna več kot tri države. 64 % ni napisalo odgovora.

Pri odraslih anketirancih pa je slika povsem drugačna. 42 % odraslih pozna vsaj eno državo iz Alminih popotovanj, 33 % pa je tistih, ki poznajo več kot tri države. 25 % jih je pustilo prazen odgovor.

Graf 5: Ali mogoče veš, v katere države je potovala Alma Karlin?

6. Ali lahko v Celju vidimo "sledi" Alme Karlin?

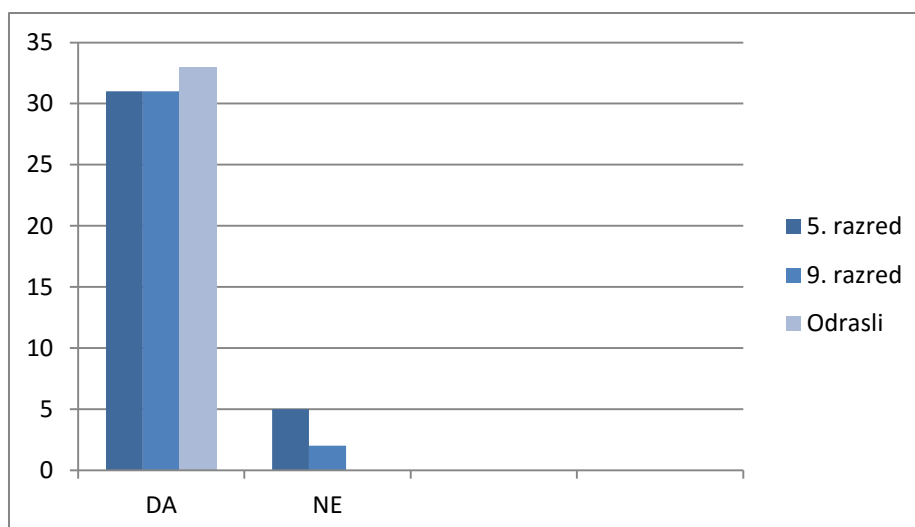
	5. razred	9. razred	Odrasli
Da	31	31	33
Ne	5	2	0

Je v Celju kaj takšnega, kar spominja na Almo Karlin? Se lahko sprehodimo skozi mesto in naletimo na njene "sledi"? To nas je zanimalo pri našem šestem vprašanju, namreč, če anketiranci vedo, da le-te obstajajo.

Na razredni stopnji je 86 % anketirancev mnenja, da v Celju najdemo sledi Alme Karlin, 14 % pa temu nasprotuje. Devetošolci so odgovorili pritrdilno s 94 %, le 6 % pa jih meni, da sledi ni ali za njih še niso slišali. Odrasli anketiranci so v celoti, torej 100 % odgovorili, da so v Celju "sledi" vidne.

Sami smo predvidevali, da Celjani vedo za spomenike, povezane z Almo Karlin.

Naša hipoteza se torej v celoti potrди.

Graf 6: Ali lahko v Celju vidimo "sledi" Alme Karlin?

7. Naštej jih.

	5. razred	9. razred	Odrasli
kip	21	21	24
razstava	2	5	8
ulica	0	8	0
rojstna hiša	0	1	17
dom na Pečovniku	0	0	14
brez odgovora	14	10	1

To vprašanje se je nanašalo na prejšnje. Če torej vedo, da so v Celju stavbe, spomeniki, ki so povezani z Almo Karlin, naj jih naštejejo. Med petošolci je 58 % vedelo za kip, 6 % jih je slišalo za razstavo, medtem ko za ulico, rojstno hišo in dom na Pečovniku ni vedel nihče od njih. Veliko, kar 39 % anketiranih petošolcev, pa na vprašanje ni odgovorilo, kar si mogoče lahko razlagamo, da ne poznajo nobene "sledi" Alme Karlin. 64 % učencev predmetne stopnje pozna Almin kip v Celju, 15 % jih pozna razstavo, za ulico je slišalo 27 %. Le 3 % oziroma ena oseba pozna Almino rojstno hišo, za dom na Pečovniku pa ni slišal nihče. Spet se pojavi velik delež tistih in sicer 30 %, ki na vprašanje niso odgovorili ali odgovora niso poznali.

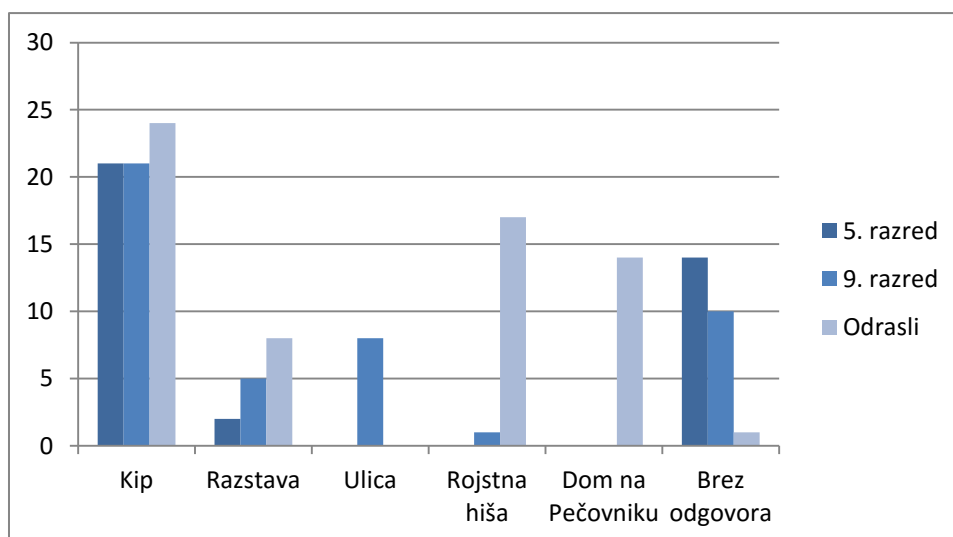
Opažamo, da prihaja pri odgovorih na 6. in 7. vprašanje do velikega navzkrižja. Le peščica učencev je dejala, da v Celju ni stavb, spomenikov ali česarkoli drugega v

povezavi z Almo Karlin, po drugi strani pa jih je 30 % do 40 % takih, ki pri sedmem vprašanju niso znali odgovoriti. To si morda lahko razlagamo tako, da vedo, da "sledí" obstajajo pa jih niso znali poimenovati ali jih v tistem trenutku priklicati iz spomina. Morda pa so pri zgornjem vprašanju preprosto obkrožili da, ker se jim je tako zdelo, pri 7. vprašanju pa potem seveda niso znali odgovoriti.

Med odraslo populacijo anketirancev smo prišli do naslednjih rezultatov: 73 % pozna kip, 24 % je slišalo za razstavo, nihče ni napisal imena ulice. 51 % anketirancev je vedelo za rojstno hišo in 42 % za njen dom na Pečovniku. Ena oseba, oziroma 3 %, pa na zastavljeno vprašanje ni odgovorila.

Hipoteza številka šest, ki pravi, da bodo anketiranci bolje poznali kip kot ostale Almine sledi se potrdi. Res pa je, da večina učencev res pozna le kip, medtem ko odrasli bolje poznajo tudi ostale "sledí".

Nihče od anketirancev, učencev ali odraslih, ni omenil Alminega groba, ki je sicer na Svetini nad Štorami, tako da razlog verjetno tiči v dejstvu, da so mislili le na Celje in ne širše.

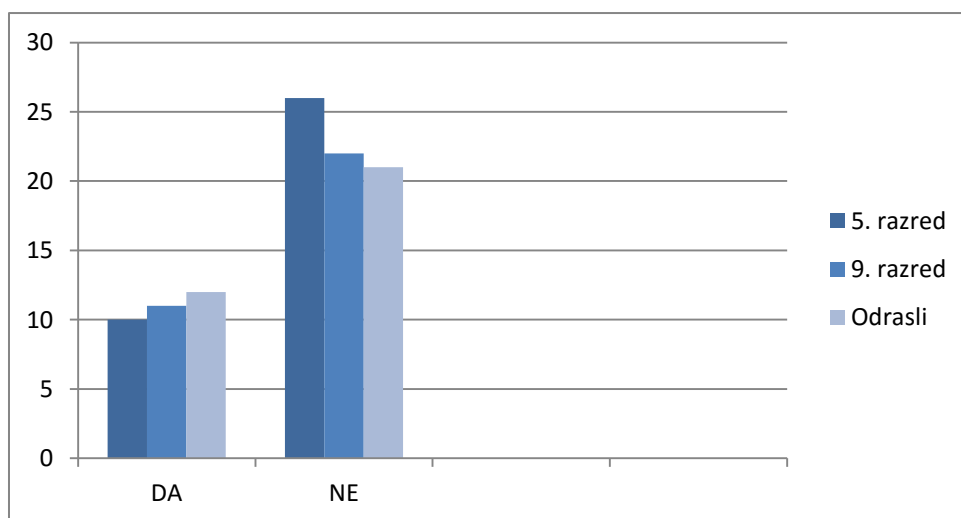
Graf 7: Naštej "sledí" Alme Karlin.

8. V Pokrajinskem muzeju v Celju je na ogled razstava Alma M. Karlin: POTI. Si jo že obiskal/a?

	5. razred	9. razred	Odrasli
Da	10	11	12
Ne	26	22	21

Pri osmem vprašanju smo izpostavili dejstvo, da lahko v Pokrajinskem muzeju v Celju vidimo stalno razstavo, kjer je opisano življenje in potovanja Alme Karlin in so razstavljeni predmeti, ki jih je prinesla iz držav, v katere je potovala. Zanimalo nas je, ali so jo anketiranci že obiskali. Odgovori pri odraslih in petošolcih so bili zelo podobni, saj je 28 % petošolcev in 36 % odraslih razstavo že obiskalo, 72 % petošolcev in 63 % odraslih pa je še ni. Odgovori pa so se močno razlikovali pri devetošolcih, kjer jih je 94 % razstavo že videlo, le 6 % pa še ne.

Naša hipoteza, da je večina vseh anketirancev razstavo že obiskala, se potrди le delno, saj iz zgornjih podatkov razberemo, da so našo domnevo potrdili le učenci 9. razredov, ostali pa ne. Sklepamo, da je temu tako, ker so učenci predmetne stopnje razstavo obiskali v okviru šole, učenci razredne stopnje pa morda do tega trenutka še ne, torej so razstavo videli le tisti posamezniki, ki so se v muzej odpravili z družino. Vseeno preseneča rezultat pri odraslih, predvsem zato, ker dvakrat letno muzeji brezplačno odpro vrata vsem obiskovalcem.

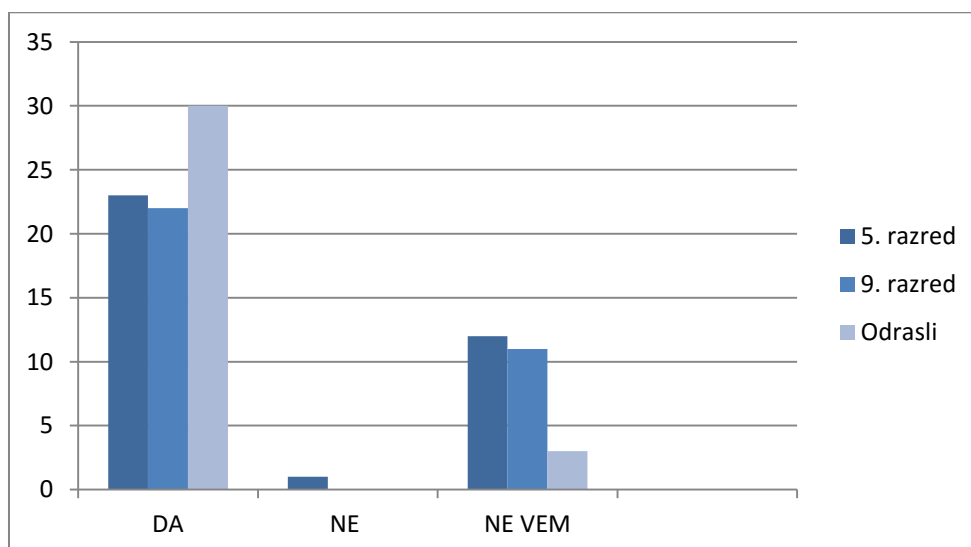
Graf 8: V Pokrajinskem muzeju v Celju je na ogled razstava Alma M. Karlin: POTI. Si jo že obiskal/a?

9. Bi Almo Karlin uvrstil/a med vidne predstavnike mesta Celje? Zakaj?

	5. razred	9. razred	Odrasli
Da	23	22	30
Ne	1	0	0
Ne vem	12	11	3

Zadnje vprašanje se je nanašalo na mnenje posameznega anketiranca, v povezavi z njegovim vedenjem o Almi Karlin. Je vidna predstavnica mesta Celja? Zakaj je temu tako? Pri petošolcih je prevladovalo mnenje, da je Alma Karlin predstavnica mesta Celja, 64 % je izrazilo takšno mnenje. 33 % jih je menilo, da Alma ni predstavnica Celja, 3 % pa niso znali odgovoriti. Pri devetošolcih je rezultat podoben. 67 % devetošolcev vidi Almo kot vidno predstavnico, 33 % pa ne ve ali to je. Nihče ni dejal, da Alma ni vidna predstavnica mesta Celja. Pri odraslih je rezultat popolnoma drugačen, saj kar 91 % uvršča Almo med vidne predstavnike, le 9 % pa ne.

Hipoteza se popolnoma potrdi pri odraslih anketirancih, pri mlajših pa ne v celoti.

Graf 9: Bi Almo Karlin uvrstil/a med vidne predstavnike mesta Celje? Zakaj?

Če so anketiranci pri zadnjem vprašanju odgovorili pritrdilno, nas je zanimalo, zakaj so takšnega mnenja. V spodnji tabeli navajamo odgovore, ki smo jih dobili.

Zakaj meniš, da je Alma Karlin vidna predstavica Celja?
Ker je zelo znana in pomembna.
Ker v mestu stoji njen kip.
Ker je prebivala v Celju.
Ker je bila znana popotnica.
Ker je odpotovala v veliko držav. Pisala je potopise o njih.
Ker je veliko naredila.
Ker je bila ena izmed redkih žensk, ki je tako potovala.
Zaradi kipa, razstave, njenih del in ulice.
Pustila je pečat s svojim življenjem in deli.
Ker je pomembna za Slovence in zaradi zgodovine potovanj.
Ker je bila prva popotnica, sploh pa prva ženska iz Celja, ki si je upala na pot okoli sveta.
Ker je bila takrat priznana pisateljica, pomembna za ženska vprašanja, kot ženska je sama potovala.
Absolutno je premalo izpostavljena.
Zapisala se je v pisateljsko dediščino.
Ker je bila Celjanka, napisala je veliko knjig in potovala po vsem svetu.
Ker je bila predrzna in je takrat sama potovala.
Zaradi njenih fotografij in ker je v tistih časih toliko prepotovala.
Ker je bila zemljepisna inovatorka.
Ker je poznala veliko tujih jezikov.
Ker gre za svetovno znano Celjanko.
Ker je napisala prvi slovar.
Kot pisateljica in svetovna popotnica.
Ker je bila pred svojim časom in še ženska. Bila je in je še "faca".
Ker je bila Celjanka in pomembna oseba v umetnosti, književnosti, popotništvu.

ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

Odgovori, ki so se največkrat ponavljali, so bili: bila je ženska, veliko je potovala, zaradi kipa, bila je Celjanka. Vsi ti odgovori pa ne povedo v zadostni meri, kdo je Alma bila, kaj je počela in s čim se je zapisala v našo zgodovino. Predvsem odgovor "kip", ki je bil najbolj pogost, vidimo kot posledico njene prepoznavnosti in ne razlog zanjo. Je pa res, da mnogo ljudi, ko vidi kip znane osebe povezuje to z njeno prepoznavnostjo.

Pričakovani odgovor na vprašanje zakaj je bila Alma vidna predstavnica mesta Celja, zajema njeno pisateljevanje, njena potovanja in način, kako je potovala, ter dejstvo, da je bila ob vsem tem ženska. Takih odgovorov je bilo razmeroma malo, saj je od vseh anketirancev le 19 % navedlo omenjena dejstva.

S tem lahko našo hipotezo, da bo le malo ljudi znalo pojasniti, zakaj je Alma Karlin vidna predstavnica mesta Celja, potrdimo.

7.2 POGOVOR Z GOSPODOM MARIJANOM PUŠAVCEM Z DOMOZNANSKEGA ODDELKA OSREDNJE KNJIŽNICE V CELJU

Za raziskavo naše hipoteze, da je Alma Karlin ambasadorka mesta Celja, smo za pogovor zaprosili g. Marijana Pušavca, velikega poznavalca Alme Karlin, ki nam je s svojimi odgovori pomagal, da smo izvedeli več o tej temi.

Zanimalo nas je, ali bi gospod Pušavec Almo Karlin uvrstil med vidne predstavnike Celja, ali meni, da je celjska ambasadorka in kako bi to utemeljil. Odgovoril je s tem, da bi Almo vsekakor uvrstil med ambasadorje Celja, saj je skoraj edina, ki bi Celje lahko predstavljala. Alma je nemrečs svojim nenavadnim življenjem, pisanjem in tudi s svojim izgledom na ljudeh pustila vtis, zatoje vsekakor vredna omembe, ko govorimo o Celju in njegovih značilnostih. Bila je planetarna.

Pri drugem vprašanju smo želeli izvedeti, kakšen pečat je Alma pustila v našem prostoru in zakaj je sploh znana. Odvrnil nam je s tem, da je pustila pečat kot pisateljica. Močan vtis so pustile njene knjige, saj je v njih opisala vso dogajanje, pokrajine in ljudi s svojih potovanj in se v tem razlikovala od pisateljev tistega obdobja. Povedal nam je, da najbrž ne bi bila tako znana, če ne bi potovala, saj sta njeni najbolj znani deli ravno potopisa *Urok južnega morja* in *Samotno potovanje*, k njeni prepoznavnosti pa je veliko pripomogla tudi avtobiografija *Sama*. Pečat je pustila s svojimi potovanji, z načinom, kako je potovala. *Sama*. Brez kakršnegakoli sponzorja. Z malo denarja oziroma si je sredstva za preživljanje zaslužila sama na poti; s poučevanjem, ker je znala osem, devet jezikov in nekaj malega, to je bil drobiž, z objavo člankov v časopisih.

Ker smo iz ankete izvedeli, da ljudje o Almi ne vedo kaj preveč, nas je zanimalo, zakaj je temu tako kljub vsem njenim dosežkom in čemu bi pripisal to dejstvo. Povedal je, da je razlogov za to več in izpostavil tri. Kot prvo zato, ker je pisala v nemščini, na našem ozemlju pa je bila nemščina zaradi takratnih razmer in vojne nezaželen, celo osovražen jezik. Ljudje preprosto niso želeli brati knjig v nemškem jeziku. Kot drugi razlog navaja dejstvo, da je večino svojih knjig Alma izdala v tridesetih letih 20. stoletja, ko ženske naj ne bi bile ustvarjalke, temveč gospodinje. Ustvarjalci, umetniki in torej tudi pisatelji so bili v veliki večini moški. Tretji razlog za

njeno neprepoznavnost pa je, da je bilo njeno pisanje za tiste čase nenavadno in neprijjubljeno. To je bil čas socialnega realizma v književnosti, Alma pa je pisala knjige polne duhovnosti, mysticizma in po vrhu še z vidika ženske. In tako so jo tudi brale kvečjemu ženske. Pa tudi umrla je že leta 1950. Če bi ji bilo dano živeti še deset let, ko se je tudi odnos do nemščine in starih Nemcev začel mehčati, bi bilo verjetno drugače.

O Almi so ljudje bolj začeli govoriti v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je o njej nastal dokumentarec in nato še monodrama, od leta 1995 pa je vsako leto izšel nov prevod enega izmed njenih del, ki so pri nas tudi vedno bolj priljubljena in brana.

Pravi, da je, glede na vse naštete razloge, prepoznavnost Alme Karlin dandanes kar precejšna. Vedno več ljudi ve, kdo je bila in kaj je naredila za mesto Celje.

Gospoda Pušavca smo povprašali tudi o govoricah, da je bila Alma predlagana za Nobelovo nagrado, saj smo ta podatek zasledili na spletni strani Wikipedia (https://sl.wikipedia.org/wiki/Alma_Maksimiljana_Karlin, 2. 2. 2016), sicer pa so bili zapisi o tem ali o delu, omenjenem za Nobelovo nagrado, dvoumni. Gospod Pušavec nam je povedal, da je to le govorica, ki je nastala v pogovoru z Almino dobro prijateljico Theo Gammelina, mnogo let po Almini smrti.

8. ALMA - KDO SI?

Ob koncu raziskovanja smo si, glede na ugotovitve, da Alme Karlin Celjani ne poznamo najbolje, zadali še eno nalogo. Staknili smo glave in razmišljali, kako Almo približati nam, vam, vsem. Kako jo izvabiti iz brezna neprepoznavnosti in jo narediti čim bolj zanimivo za prebivalce našega mesta in tudi za obiskovalce iz drugih mest, slovenskih ali tistih izven meja naše države?

V spodnji tabeli navajamo nekatere predloge, ki so se nam porodili.

<p><i>Almina pot</i>: sprehod skozi Celje, ki bi vodil po poti Alminega življenja; vodila bi Almina "dvojnica" in peljala obiskovalce skozi Celje, pripovedujoč svojo zgodbo z zanimivostmi. Tak sprehod bi trajal 15-20 minut s pričetkom ob njeni rojstni hiši in vmesnimi postanki.</p>
<p><i>Alma - kdo si?</i> plakati z njenimi portreti (avtorji učenci, dijaki), ob katerih bi bili namigi, kam naprej (kot lov na zaklad, ki se konča v Pokrajinskem muzeju z razstavo) - morda na dan pred objavljenimi javnimi vodstvi po Almini razstavi.</p>
<p>Jumbo plakati ob prazniku Mestne občine Celje na temo svetovne popotnice.</p>
<p>Na osnovni Google spletni strani na dan, ko ima Alma Karlin rojstni dan, njena podoba s kovčki in vsak, ki bi kliknil nanjo, bi ga odpeljalo na stran z njenim življenjem.</p>
<p>Ob kipu Alme Karlin tabla s kratkim opisom njenega življenja in dela.</p>
<p>Almine skodelice za čaj ali kavo - kot so tiste od polonapolona.com, kjer bi bila Almina karikatura, ki pravi (predlog): <i>Almo, ups mAlo kavo, prosim!</i></p>
<p>V poletnih mesecih Almin vlakec, ki bi peljal npr. od železniške postaje v Celju do spodnjega Pečovnika, kjer bi se lahko posamezniki nato sprehodili navzgor do njene hiške.</p>
<p>Leta 2019, ob 130-letnici njenega rojstva, morda literarni natečaj: <i>Odkrivati svet, odkriti sebe</i>, ali pa večja produkcija, instalacija v mestnem središču, katere glavna nit bi bila Alma Karlin in njeno "odkrivanje sveta".</p>

9. ZAKLJUČEK

Vedeti smo hoteli, kdo je bila Alma Karlin in kaj je počela, zakaj je tako pomembna za Celje in kako dobro jo Celjani poznamo.

O Almi Karlin smo izvedeli največ, kar smo mogli, iz vseh mogočih virov. Preiskali smo spletne strani, brali knjige, obiskali mnoge spomenike Alme Karlin v okrožju Celja in izprašali strokovnjaka, gospoda Marijana Pušavca za potrditev že znanih podatkov in pridobitev novih. Veliko smo izvedeli o njej, predvsem pa smo dognali, kaj vse je dosegla, kljub temu, da je imela grozno otroštvo, da je večino življenja živel v revščini, da se je le malokrat zaljubila in da je imela veliko problemov, ker je imela hkrati avstrijsko in jugoslovansko državljanstvo.

Prepoznavnosti Alme Karlin v Celju smo se lotili tako, da smo najprej postavili nekaj hipotez, s katerimi smo hoteli predvideti rezultate, nato pa sestavili anketni vprašalnik. Anketirali smo tri skupine prebivalcev mesta Celja; petošolce osnovne šole, devetošolce osnovne šole in naključne odrasle osebe. Zastavljene hipoteze so bile v večini potrjene, iz rezultatov pa smo lahko na splošno razbrali, da večina anketirancev prepozna ime Alma Karlin, da pa o njej ne znajo povedati veliko več. Večina pa se nas ne zaveda, zakaj je Alma Karlin vidna predstavica mesta Celja.

Glede na to, kaj vse je ta ženska storila in to v neprijaznem času in prostoru, v katerem je živel, je skoraj nepredstavljivo, da vemo tako malo o njej. Postavilo se nam je vprašanje, kako bi bilo z njenim "fenomenom", če bi bila prebivalka kakšne druge, večje, evropske države. Bi bolje poskrbeli za njeno zapuščino, njeno prepoznavnost? Bi znali bolje unovčiti njeno ime?

Velik vir podatkov je bil za nas tudi strokovnjak in avtor stripa Alma M. Karlin: svetovljanka iz province, ki nam je pomagal nekaj napačnih podatkov o Almi, med drugimi tudi govorico, da naj bi bila Alma nominirana za Nobelovo nagrado, ki je glede na nekatere vire dejstvo, osvetliti in razjasniti.

Obiskali smo tudi Almino razstavo v Pokrajinskem muzeju v Celju, kjer so predstavljeni predmeti iz držav z njenega popotovanja, ki jih je sproti pošiljala v domovino, nekatere pa prinesla ob prihodu nazaj, in obnovljena Almina življenjska zgodba ter njena potovanja, od Japonske dalje.

ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

Naš cilj je bil, da izvemo, če je Alma M. Karlin res ambasadorka mesta Celje in ob koncu raziskovalne naloge lahko to potrdimo, saj je ena najbolj prepoznavnih ljudi iz Celja, v veliko krajih še vedno edina znana Celjanka, ki je prišla v stik s tamkajšnjimi kulturami.

Prav zaradi tega pa smo ob koncu raziskovanja tudi navedli predloge, kako bi Almo Karlin približali širšim množicam ljudi. Seveda so to ideje otroških glav, morda pa katera le najde pot z lista papirja v našo realnost.

10. VIRI IN LITERATURA

10.1 MONOGRAFIJE

- Karlin, A. 2010. *Sama*. Celje: In lingua.
- Pušavec, M., Klemenčič, J. 2015. *Alma M. Karlin: svetovljanka iz province*. Ljubljana: Forum.
- Trnovec, B. 2015. *Kolumbova hči: Življenje in delo Alme M. Karlin*. Celje: Pokrajinski muzej Celje.

10.2 ČLANKI V PERIODIKI

- Kotnik, B. 2015. Ne zamerite mi!. V: *Onaplus*, let. 4, št. 28, str. 14-18.

10.3 ELEKTRONSKE PUBLIKACIJE

- Čujež, M. 2010. *Na pot z Almo Karlin*. [online]. [uporabljeno 22. feb. 2016]. Dostopno na URL:
http://www.siol.net/trendi/potovanja/kam_na_izlet/2010/12/na_pot_z_almo_karlin.aspx
- Jezernik, J., Rozman, A. 2011. *Alma Maximiljana Karlin*. [online]. [uporabljeno 24. feb. 2016]. Dostopno na URL:
http://www.teozofija.info/Biografija_Karlin.htm
- L., R. 2013. *Bi svet imel Almo M. Karlin, če bi se rodila kot moški?*. [online]. [uporabljeno 24. feb. 2016]. Dostopno na URL:
<http://www.mladi.net/content/view/2678/88/>

- Rozman, A. 2007. *Zbirka Alme Karlinove*. [online]. [uporabljeno 24. feb. 2016]. Dostopno na URL: http://www.teozofija.info/Karlin_Zbirka.htm
- Rozman, A. 2009. *Alma Maximilijana Karlin – živet teozofijo*. [online]. [uporabljeno 24. feb. 2016]. Dostopno na URL: http://www.teozofija.info/Karlin_Ziveti_teofofijo.htm
- Rozman, A. 2011. *Alma M. Karlin - ponoven razmislek o njenem življenju in delu*. [online]. [uporabljeno 24. feb. 2016]. Dostopno na URL: http://www.teozofija.info/Karlin_Okrogla_miza.htm
- Šutej Adamič, J. 2015. *Božanska modrost Alme M. Karlin*. [online]. [uporabljeno 24. feb. 2016]. Dostopno na URL: <http://www.delo.si/kultura/knjiga/bozanska-modrost-alme-m-karlin.html>
- *Alma Maksimilijana Karlin*. [online]. [uporabljeno 24. feb. 2016]. Dostopno na URL: https://sl.wikipedia.org/wiki/Alma_Maksimilijana_Karlin
- *Alma M. Karlin Poti*. [online]. [uporabljeno 26. feb. 2016]. Dostopno na URL: <https://www.pokmuz-ce.si/stalne/alma-m-karlin-poti>
- *Alma M. Karlin > Quotes*. [online]. [uporabljeno 2. mar. 2016]. Dostopno na URL: https://www.goodreads.com/author/quotes/1714960.Alma_M_Karlin
- *Knjižnica Alme M. Karlin*. [online]. [uporabljeno 3. mar. 2016]. Dostopno na URL: <http://www.jivatma.si/o-nas/knjiznica-alme-m-karlin/>
- *Marijan Pušavec in Jakob Klemenčič: Alma M. Karlin, svetovljanka iz province*. [online]. [uporabljeno 26. feb. 2016]. Dostopno na URL: <http://www.stripburger.org/language/sl/marijan-pusavec-in-jakob-klemecic-alma-m-karlin-svetovljanka-iz-province/>
- *Slika Alme M. Karlin*. [online]. [uporabljeno 2. mar. 2016]. Dostopno na URL: http://www.kam.si/images/stories/veliki_slovinci/alma_karlin.gif

10.4 SLIKOVNO GRADIVO

Uporabljeno slikovno gradivo je avtorsko delo učencev raziskovalcev, razen, kadar je ob sliki navedeno drugače.

Predlogi plakatov v prilogi so delo učencev 5.-9. razreda naše šole.

11. PRILOGE

11.1 PRIMER ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

Smo učenci 8. razreda celjske osnovne šole in delamo raziskovalno nalogo na temo Alma Karlin - ambasadorka mesta Celja. Za uspešno opravljeno nalogo potrebujemo tudi tvojo pomoč, zato te prosimo, da izpolniš anketni vprašalnik, ki je pred teboj.

Spol: M Ž

Starost: _____

1. ALI VEŠ, KDO JE BILA ALMA KARLIN?
 - a) Da
 - b) Ne

2. ZAKAJ JE BILA ZNANA? KAJ JE POČELA? BILA JE:
 - a) igralka
 - b) fotografinja
 - c) biologinja
 - d) drugo: _____

3. ALI STE SE V ŠOLI UČILI O ALMI KARLIN?
 - a) Da
 - b) Ne

ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

4. ČE POZNAŠ NASLOV ENEGA ALI VEČ DEL ALME KARLIN, GA/JIH NAPIŠI NA ČRTO.

5. ALI MOGOČE VEŠ, V KATERE DRŽAVE JE POTOVALA ALMA KARLIN?

6. ALI LAHKO V CELJU VIDIMO "SLEDI" ALME KARLIN?

- a) Da
b) Ne

7. NAŠTEJ JIH.

8. V POKRAJINSKEM MUZEJU V CELJU JE RAZSTAVA ALMA M. KARLIN: POTI. SI JO ŽE OBISKAL?

- a) Da
b) Ne

9. BI ALMO KARLIN UVRSTIL/A MED VIDNE PRESTAVNIKE MESTA CELJE? ZAKAJ?

Hvala za tvoj čas!

11.2 POGOVOR Z G. MARIJANOM PUŠAVCEM Z DOMOZNANSKEGA ODDELKA V OSREDNJI KNJIŽNICI CELJE

Naslov raziskovalne naloge: ALMA KARLIN - AMBASADORKA MESTA CELJA

Prosimo Vas za odgovore na spodaj zastavljena vprašanja.

Za Vaš prispevek se Vam najlepše zahvaljujemo.

1. Bi Almo Karlin uvrstili med vidne predstavnike mesta Celja? Je ambasadorka?
Zakaj?
2. Kakšen pečat je Alma Karlin pustila za seboj?
3. Zakaj, navkljub njenim dosežkom, tako malo ljudi ve zanjo - čemu pripisati do
dejstvo?

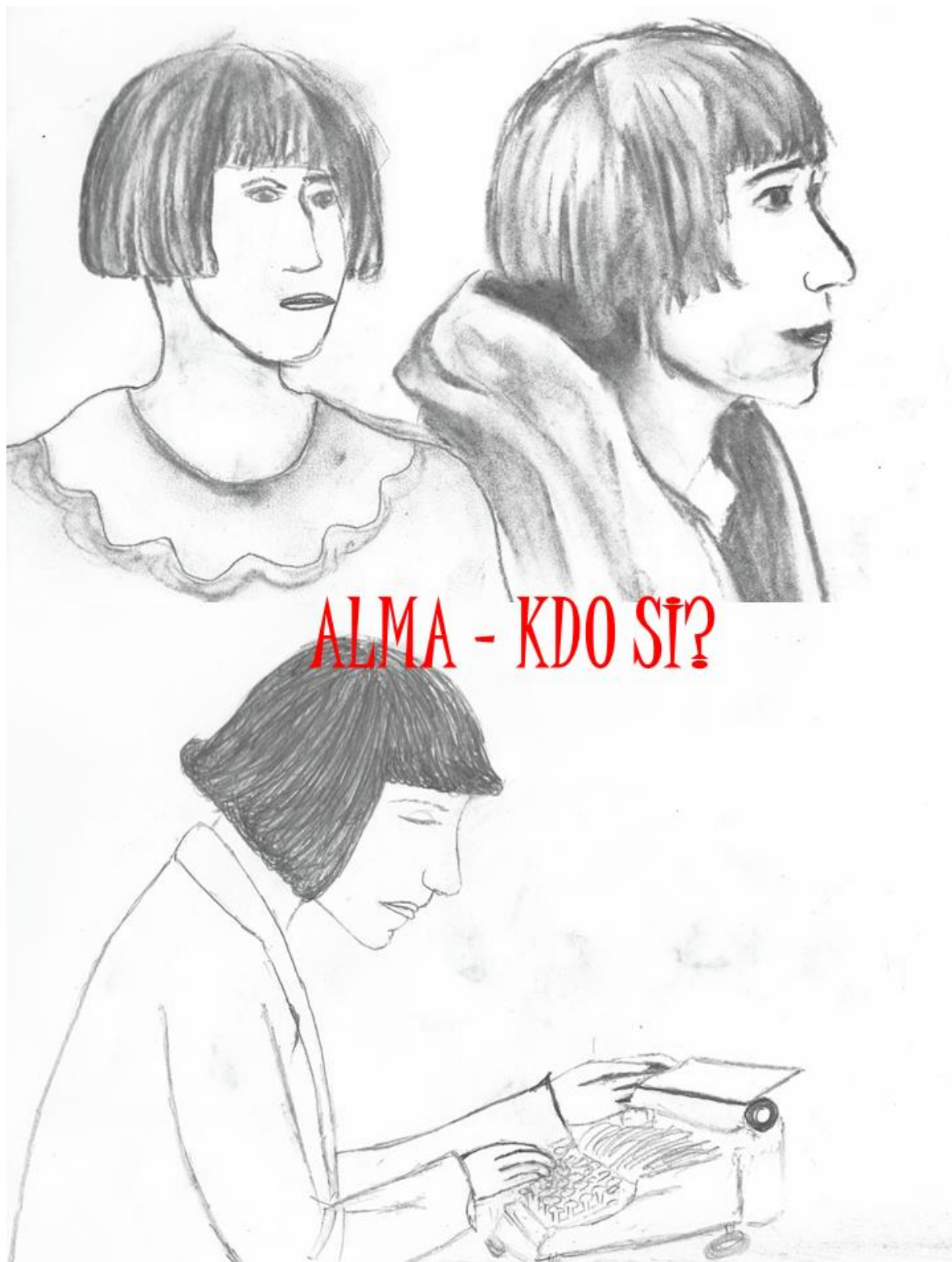
11.3 PREDLOGI PLAKATOV "ALMA - KDO SI?"

ALMA - KDO SI?

ALMA - KDO SI?

ALMA - KDO SI?

ALMA - KDO SI?

ALMA - KDO SI?

ALMA - KDO SI?

